

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **J. S.**, zast. JUDr. Radko Polednou, advokátem se sídlem K.H. Borovského 63, Sokolov, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 451/13, Opava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2013, č. j. 3161/1.30/13/14.3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 4. 2014, č. j. 30 A 2/2014 – 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného, a to pro opožděnost.

[2] V rámci zkoumání podmínek řízení soud z předloženého správního spisu zjistil, že napadené rozhodnutí bylo žalovaným vypraveno dne 23. 9. 2013. Dle údajů vyznačených na dokladu o doručení napadeného rozhodnutí bylo napadené rozhodnutí stěžovateli doručeno osobně dne 24. 9. 2013. Rovněž na razítku z poštovního depa Karlovy Vary je uvedeno datum 24. 9. 2013.

[3] Tvzení, že napadené rozhodnutí stěžovatel obdržel až 27. 9. 2013, nebylo žádným způsobem prokázáno. Soud konstatoval, že o údajích na doručence nemá důvod pochybovat, neboť časová posloupnost vypravení rozhodnutí, jeho doručení a vrácení doručanky zpět žalovanému naprosto vylučuje tvrzení o doručení dne 27. 9. 2013 či později.

[4] V souladu s § 40 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), skončila dvouměsíční lhůta k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1, věty první, s. ř. s. dne 24. 11. 2013. Vzhledem k tomu, že dne 24. 11. 2013 byla neděle, připadl v souladu s § 40 odst. 3 s. ř. s. konec lhůty pro podání žaloby na pondělí 25. 11. 2013. Z údajů na obálce, v níž byla žaloba soudu zaslána, je bezpochyby zřejmé, že žaloba byla podána k poštovní přepravě až dne 27. 11. 2013. Žaloba byla tudíž podána opožděně.

[5] Vzhledem k tomu, že dle § 72 odst. 4 s. ř. s. nelze zmeškání lhůty pro podání žaloby prominout, soud žalobu ve smyslu § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. usnesením odmítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Stěžovatel napadá usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s.

[7] Stěžovatel nezpochybňuje důkazy o datu doručení napadeného rozhodnutí, neboť to není v jeho moci. Není mu pochopitelné, že dle údajů zjištěných krajským soudem bylo rozhodnutí vypraveno 23. 9. 2013 a doručeno osobně stěžovateli již 24. 9. 2013.

[8] Je totiž prakticky nemožné, aby se doručení zásilky ze sídla žalovaného tj. z Opavy do bydliště stěžovatele (okres Karlovy Vary) uskutečnilo „ze dne na den“. Zástupci stěžovatele je z jeho desítky let trvající praxe známo, že např. zásilka odeslaná v odpoledních hodinách z pošty v Karlových Varech či Sokolovně není nikdy doručena kterémukoliv soudu v Praze následující den, ale až příští den.

[9] Stěžovatel dále namítá, že v poučení rozhodnutí žalovaného chybí poučení o právu k podání žaloby. Ačkoliv soudní řád správní neobsahuje povinnost uvádět v poučení i poučení o právu podat žalobu včetně místa a lhůty, je takové poučení výslovně uváděno v jiných rozhodnutích správních orgánů. Své tvrzení dokládá rozhodnutím Celního ředitelství v Praze.

[10] Má za to, že poučovací povinnost by měla platit pro všechny druhy správních řízení a všechny účastníky. Stěžovatel na rozdíl od např. akciové společnosti nemá žádný administrativní či právní aparát a při absenci poučení tedy neví, jak se domoci právní ochrany. Stěžovateli, jako fyzické osobě je toto právo fakticky zamlčeno, neboť v poučení se dočte, že rozhodnutí je konečné a nelze se proti němu odvolat. Pokud by se čistě náhodou neobrátil na svého zástupce, patrně by se nikdy o tomto právu nedozvěděl.

[11] Je-li praxe správních orgánů natolik rozdílná, jedná se o porušení článku 36 Listiny základních práv a svobod. V této souvislosti poukazuje na praxi obecných soudů, které vždy v poučení uvádějí veškeré možnosti řádných i mimořádných opravných prostředků. Zdůrazňuje důležitost a význam soudní ochrany, která mu nesprávným poučením byla odepřena.

[12] Navrhuje napadené usnesení zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[15] Pokud stěžovatel brojil kasační stížností proti usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, přichází zde z povahy věci v úvahu pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Nejvyšší správní soud je v takovém případě v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat pouze to, zda rozhodnutí krajského soudu a důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem; jeho úkolem není věcně přezkoumávat, zda je žaloba stěžovatele důvodná.

[16] Řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, tak učinil v zákonem stanovené lhůtě, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s.).

[17] Možnost napadení pravomocného správního rozhodnutí a zejména možnost jeho zrušení soudem je bezesporu určitým zásahem do principu právní jistoty. Proto zákon v § 72 s. ř. s. stanoví, že žalobu je možno podat pouze ve lhůtě dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení, a pouze v této lhůtě je možno žalobu rozšířit, resp. uvádět další žalobní důvody (§ 72 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[18] Ze spisového materiálu má Nejvyšší správní soud za prokázané, že rozhodnutí žalovaného správního orgánu stěžovatel osobně převzal dne 24. 9. 2013 a téhož dne proto nabylo právní moci (viz doručka založená na č. l. 25/8 správního spisu). Lhůta k podání žaloby počala běžet dnem 25. 9. 2013 a skončila v pondělí dne 25. 11. 2013. Žaloba byla podána k poštovní přepravě dne 27. 11. 2013, o čemž svědčí obálka s podacím razítkem pošty, založená na č. l. 12 soudního spisu. Žaloba tak byla podána zjevně opožděně.

[19] Ostatně stěžovatel opožděnost žaloby v kasační stížnosti nepopírá, resp. uvádí, že nemá, jak by prokázal opak. Námitky zabývající se rychlostí, s jakou bylo napadené rozhodnutí stěžovateli doručeno (vypraveno 23. 9. 2013, doručeno 24. 9. 2013), jsou pouhou subjektivní úvahou zástupce stěžovatele, která důkazy prokazující doručení, tj. osobní převzetí napadeného rozhodnutí stěžovatelem dne 24. 9. 2013, zpochybnit nemohou. Zásadní kasační námitkou je tak pouze námitka napadající nesprávné poučení správního orgánu, resp. absenci poučení o právu stěžovatele podat žalobu ke správnímu soudu.

[20] Takové námitce přisvědčit nelze. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jímž se při vydání rozhodnutí řídil žalovaný,

povinnost poučovat o opravných prostředcích, které stojí mimo sféru správního řízení, totiž o možnosti podat žalobu k soudu podle soudního řádu správního nestanoví. Náležitosti rozhodnutí vydaného správním orgánem ve správním řízení jsou stanoveny v § 68 správního řádu, podle něhož musí rozhodnutí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení účastníků. Poučení pak obsahuje údaj, zda je možné se proti rozhodnutí odvolat, v jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje, u kterého správního orgánu se odvolání podává, případně údaj o absenci odkladného účinku.

[21] Správní řád tedy stanoví povinnost poučit účastníky řízení pouze o odvolání (případně rozkladu), tedy pouze o řádném opravném prostředku správního řízení. Pokud v rozhodnutí žalovaného bylo uvedeno, že ve smyslu ustanovení § 91 odst. 1 správního řádu je rozhodnutí konečné a nelze se proti němu dále odvolat, odpovídá takto formulované poučení zákonu. Povinnost správního orgánu poučovat účastníky správního řízení o možnosti podat proti jeho rozhodnutí žalobu podle soudního řádu správního není stanovena ani v žádném jiném právním předpise a krajskému soudu proto nelze vytýkat, že svým postupem odepřel stěžovateli přístup k soudu a právo na projednání jeho věci.

[22] O tom, že rozhodnutí správního orgánu může být za splnění předepsaných podmínek přezkoumáváno ve správním soudnictví, musí vědět účastník sám, případně je na něm, aby se o takové možnosti informoval u jiné osoby znalé práva. Ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., které k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu obecně stanovuje poměrně dlouhou lhůtu dvou měsíců, dává i práva neznalým osobám dostatek času k tomu, aby k ochraně svých subjektivních veřejných práv učinily patřičné kroky např. tím, že vyhledají právní pomoc u advokáta a o možných cestách, jak správní rozhodnutí vydané odvolacím správním orgánem napadnout, se s ním poradí; právní úpravu poučovací povinnosti stanovené ve správním řádu je proto nutné právě v kontextu relativně dlouhé lhůty k podání správní žaloby, jak je stanovena v § 72 odst. 1 s. ř. s., považovat za ústavně zcela konformní, odpovídající ustanovení čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod.

[23] Pokud se stěžovatel řádně nestaral o svá práva a žalobu podal po uplynutí zákonem stanovené lhůty, nelze to přičítat ani k tíži žalovaného, ani k tíži krajského soudu, ale pouze k tíži stěžovatele samotného. I na stěžovatele plně dopadá zásada *Ignorantia legis non excusat* (neznalost zákona neomlouvá).

[24] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[25] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu